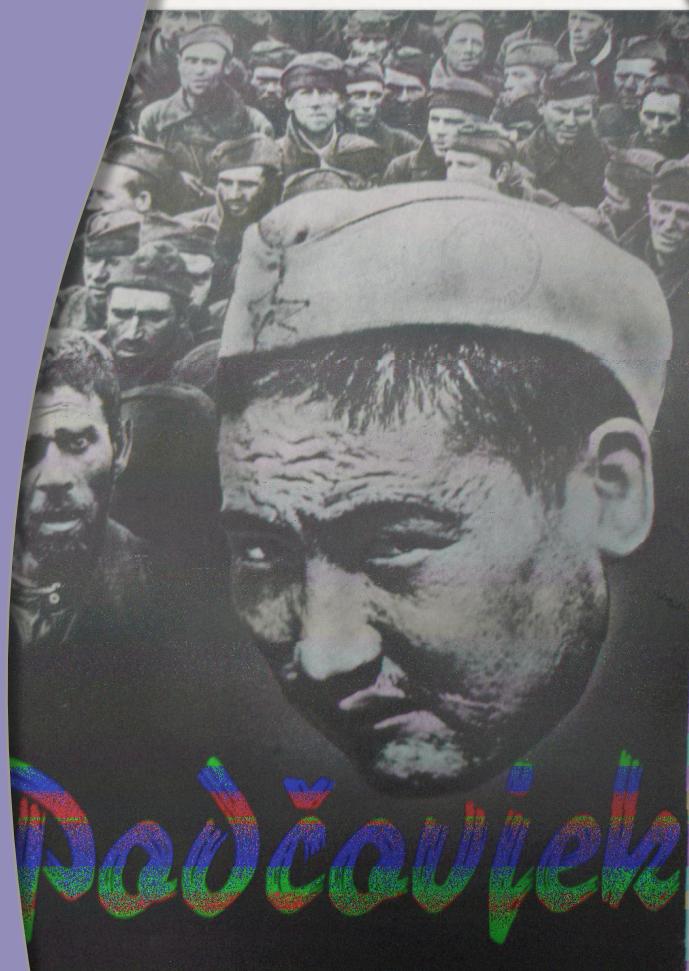

Nenad Perošević
Miloš Vukanović

ropa an a to om ru o sv ts o rata

Tema

Tema radionice su propagandni posteri različitih frakcija u Jugoslaviji tokom Drugog svjetskog rata. Radionica obuhvata samo dio postera nekoliko frakcija koje su bile aktivne na teritoriji Jugoslavije tokom Drugog svjetskog rata. Posteri i pamfleti su dobar način da se prikažu onovremena politička i ideološka uvjerenja raznih frakcija kao i njihovi ciljevi. Propaganda pretežno vrši promociju tako da je istina određene frakcije jedina i neprikosnovena. Neke poruke s ovih postera su u upotrebi i danas.

Ishodi

- Učenici će steći znanje o dijelu propagande nekih frakcija na teritoriji Jugoslavije tokom Drugog svjetskog rata.
- Učenici će steći osnovno znanje o propagandi.
- Učenici će analizirati historijske izvore.
- Učenici će ocjenjivati razlike i sličnosti poruka i simbola različitih frakcija.
- Učenici će interpretirati izvore i napraviti analizu poruka koje izvori kać

45
minuta

Uputstva za predavača

Na početku časa predavač otpočinje radionicu s pitanjima za zagrijavanje, pitajući učenike sljedeća pitanja o propagandi

1. Šta je po vama propaganda?
2. Koji sve oblici propagande postoje danas?
3. Koji su mogli biti prvi oblici propagande?

Nakon zagrijavanja predavač daje učenicima da čitaju uvod.

Aktivnost 1

Predavač dijeli učenike u 4 grupe. Predavač ima 5 tipova postera (Pronjemački, Antikomunistički, Antisaveznički, Antipartizanski, Propartizanski), ali ne pokazuje učenicima kojem tipu posteru pripada. Predavač promiješa postere i daje svakoj grupi da odabere 5 nasumičnih postera. Svaki poster dođe uz kratko objašnjenje. Predavač može birati hoće li učenicima dati objašnjenja na korištenje. Profesor također daje učenicima pitanja koja će im pomoći pri analizi postera.

Pitanja:

1. Koje poruke šalje poster?
2. Koji su simboli prisutni (ako postoje) na posteru?
3. Koje emocije stimulira poster?
4. Kojoj frakciji pripada poster?

Dok studenti analiziraju postere, predavač nacrtava dolje navedenu tabelu na školskoj tabli.

Pronjemački	Antikomunistički	Antisaveznički	Antipartizanski	Propartizanski

Nakon što su učenici analizirali postere, svaka grupa da kratko objašnjenje za svaki od 5 postera koji su dobili. Na kraju zalijepe poster u kolumnu kojoj misle da pripada.

Na kraju Aktivnosti 1, predavač organizira diskusiju o sličnostima i razlikama u porukama i simbolima svakog tipa postera.

Aktivnost 2

Svaka grupa učenika mora nacrtati svoj sopstveni Prosaveznički poster, koristeći poruke i simbole za koje smatraju da su najbitniji za takav tip postera. Svaka grupa mora prezentirati svoj rad i objasniti poruke i simbole koje su koristili u crtežu.

Predavač može završiti radionicu s diskusijom i poređenjem propagande tokom Drugog svjetskog rata i danas.

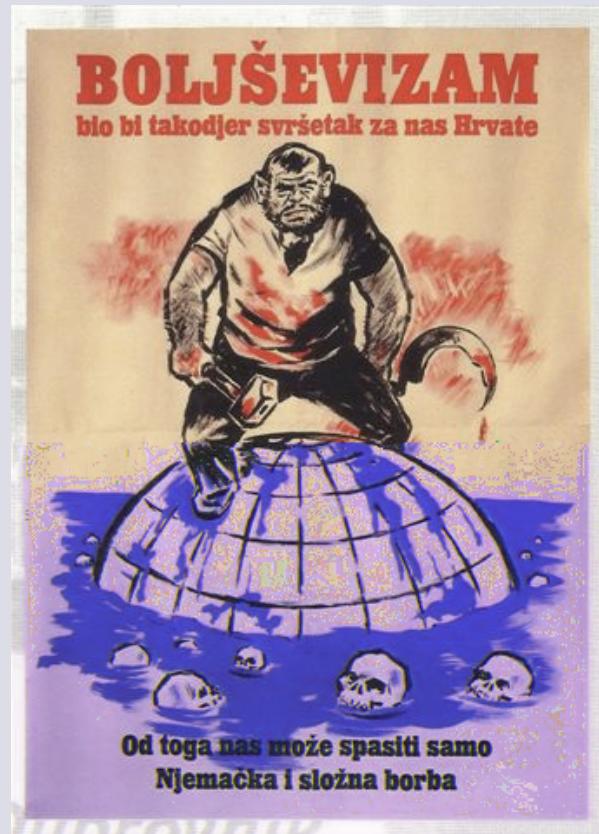
Pronjemački plakat iz Srbije
22. 6. 1941. Godišnjica evropske borbe za slobodu

Evropa opet brani svoju kulturu od najezde s istoka

Arhiva zemaljskog muzeja, Sarajevo

Pronjemački plakat iz Hrvatske
Заштите може Хрватска наћи само и једино
НА СТРАНИ НЈЕМАЧКЕ

Katalog izložbe *Svjedoci dubrovacke povijesti 1918-1995*,
Dubrovnik, 2010

Pronjemački plakat iz Hrvatske
BOLJŠEVIZAM bi bio kraj iza nas Hrvate
Od toga nas može spasiti samo Njemačka i složna borba

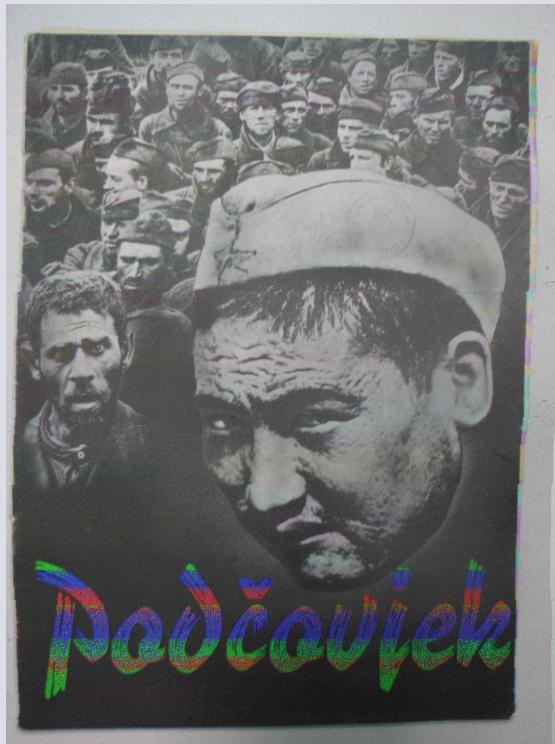
Katalog izložbe *Svjedoci dubrovacke povijesti 1918-1995*,
Dubrovnik, 2010

Pronjemački plakat iz Srbije
Njemačka je jedini pouzdani bedem protiv boljševizma

Kosta Nikolić, *Nemački ratni plakat u Srbiji 1941-1944*, Nova Pazova, Bonart, 2000, str. 74

Antikomunistički plakat iz Srbije
Sve preko tvojih leđa, Srbine
Prijateljski susret dvojice srboždera (Tito i Staljin)

Kosta Nikolić, Nemački ratni plakat u Srbiji 1941-1944, Nova Pazova, Bonart, 2000, str. 74

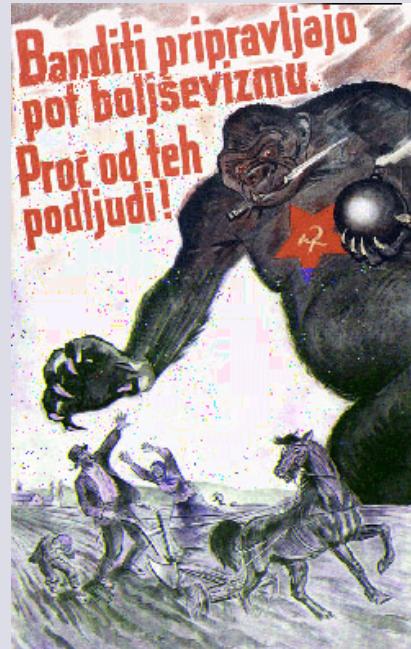
Antikomunistički plakat iz Hrvatske
Podčovjek (komunist ažijskog podrijetla)

Narodni muzej Crne Gore, Arhiv, Zbirka dokumenata NOB-a

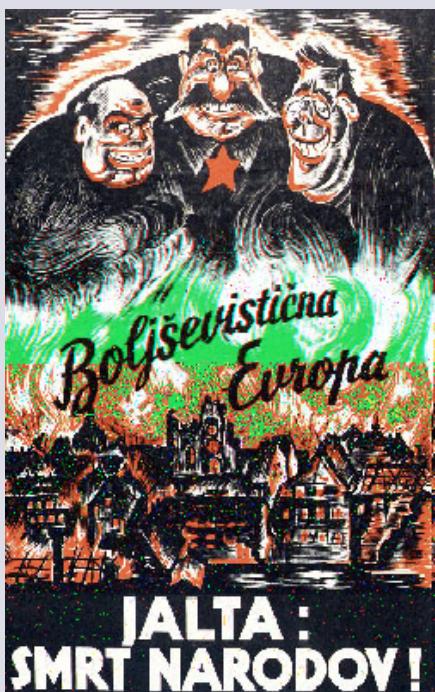
Antikomunistički plakat iz Hrvatske
Što ti je draže:
Miran rad ili boljevičko nasilje?

Katalog izložbe Svjedoci dubrovačke povijesti 1918-1995,
Dubrovnik, 2010

Antikomunistički plakat iz Slovenije
Banditi pripremaju put boljevizmu.
Pobjegnite od tih podljudi!

<https://sites.google.com/site/mycollectionofposters/propaganda/world-war-ii/slovenia> (27.05.2013. 15:38)

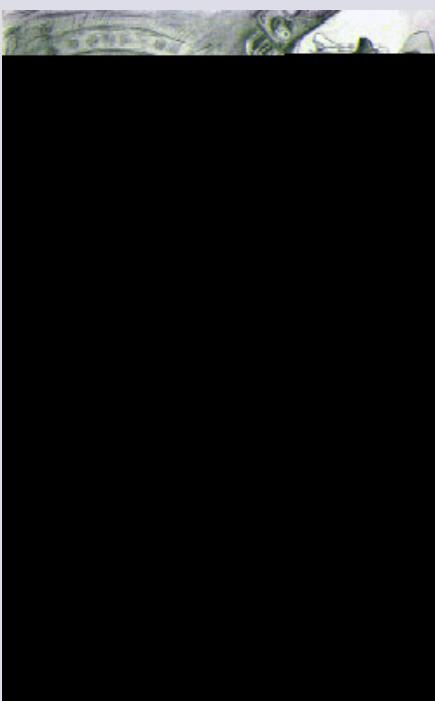
Antisaveznički plakat iz Slovenije
Boljševička Evropa JALTA - SMRT NARODA

<https://lh3.googleusercontent.com/-u2jrF3AAwCM/T2DSVWRVpCI/AAAAAAABM3g/KiPRy2hpXUc/s1600/D21.jpg>
(27.05.2013. 18:10)

Antisaveznički plakat iz Srbije
Anglosaksonci su i po drugi put izdali Srbe

<https://lh6.googleusercontent.com/-jlno60PMdbQ/T2DSQo87eNI/AAAAAAABM2g/mRP8lo3vaxk/s1600/D10.jpg>
(27.05.2013. 18:10)

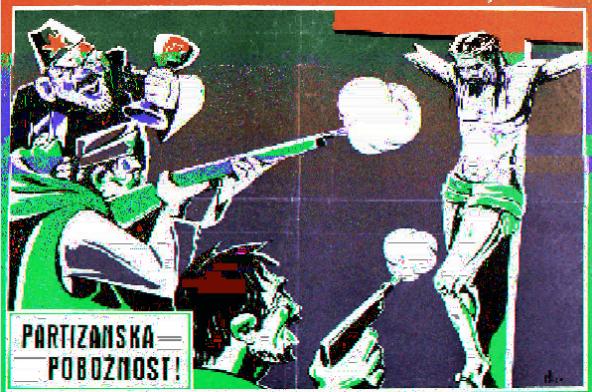
Antisaveznički plakat iz Slovenije
SAD blagosilja Evropu

<https://lh4.googleusercontent.com/-J3Vq7DLPMt4/T2DSTTPuEhI/AAAAAAABM24/tSmDxqANV6o/s1600/D15.jpg>
(27.05.2013, 17:49)

Antisaveznički plakat iz Srbije
ZAŠTO?

Kosta Nikolić, Nemački ratni plakat u Srbiji 1941-1944, Nova Pazova, Bonart, 2000, str. 37

Antipartizanski plakat iz Slovenije
Partizanska pobožnost

<https://lh3.googleusercontent.com/-u2jrF3AAwCM/T2DSVWRVpCI/AAAAAAABM3g/KiPRy2hpXUc/s1600/D21.jpg>
(27.05.2013. 18:10)

Antipartizanski plakat iz Slovenije
Vaša vjera je u opasnosti

<https://lh6.googleusercontent.com/-jlno60PMdbQ/T2DSQo87eNI/AAAAAAABM2g/mRP8lo3vaxk/s1600/D10.jpg>
(27.05.2013. 18:10)

Antipartizanski plakat iz Srbije
"OSLOBODILAC?" NE, NIKADA...

Arhiva zemaljskog muzeja, Sarajevo

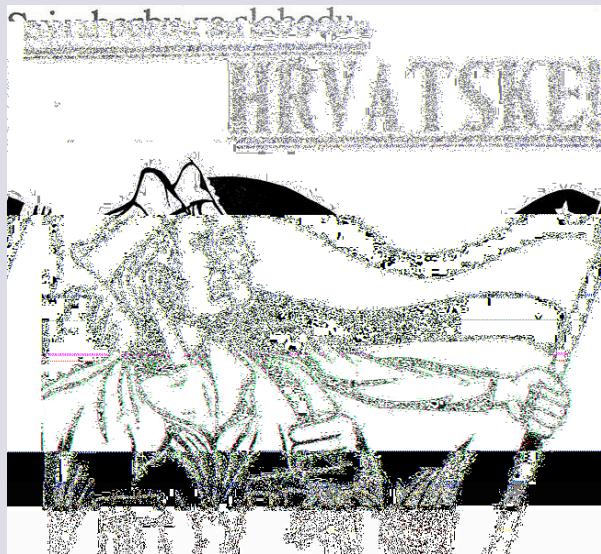
Antipartizanski plakat iz Srbije
i Srbija je u antikomunističkom frontu

Kosta Nikolić, Nemački ratni plakat u Srbiji 1941-1944, Nova Pazova, Bonart, 2000, str. 37

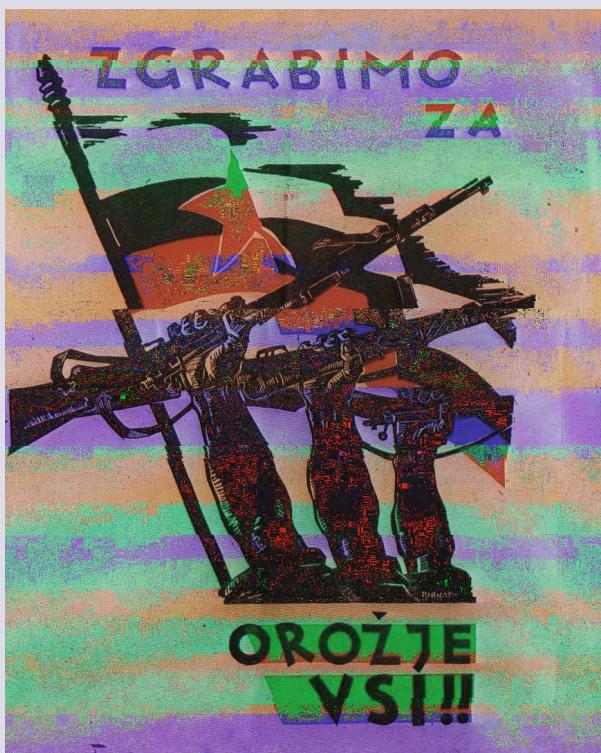
Propartizanski plakat iz Slovenije
Za posljednji udar SVI!

<https://lh6.googleusercontent.com/-W6bxqTRshcY/T2DScDpt2wl/AAAAAAABM5k/Eu6PC45Kgy0/s1600/P13.jpg>
(27.05.2013 18:20)

Propartizanski plakat iz Hrvatske
Svi u borbu za slobodu HRVATSKE!

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Partizanski_plakat.jpg
(27.05.2013 18:20)

Propartizanski plakat iz Slovenije
Svi zgrabimo oružje!!

<https://lh4.googleusercontent.com/-BSFkwTEVYfo/T2DSgpsZrkI/AAAAAAABM7A/x9uG92fhJK4/s1600/mmsblog0001702jk0.jpg> (27.05.2013 19:40)

Propartizanski plakat iz Slovenije
Crvena armija dobrodošla je na naše tlo!

<https://lh6.googleusercontent.com/-GHseRG121Ps/T2DSezl6i0I/AAAAAAABM6l/rmoXufg5Niw/s1600/P20.jpg>
(27.05.2013 19:40)